

Жукевич С. М.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Муляр К. В.,
студентка групи ОМОм-11,
Тернопільський національний економічний університет

ЕЛЕМЕНТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЧАСТИНІ ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ

Процес інформаційного забезпечення управлінських рішень при організації бізнес-процесів ґрунтується на даних, сформованих в системі бухгалтерського обліку. Оперативність та доцільність підготовлених даних визначаються обліковою політикою підприємства. Від вдало сформованої облікової політики залежить ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства. Ключовим завданням облікової політики є забезпечення організації бухгалтерського обліку на підприємстві як цілісної системи з урахуванням всіх аспектів облікового процесу.

Операції з давальницькою сировиною є одним з особливих видів господарських операцій вітчизняних підприємств, що застосовуються в Україні з кінця ХХ століття.

Господарські операції з давальницькою сировиною доцільно розглядати у трьох взаємопов'язаних аспектах, зокрема, правовому, економічному та обліковому.

Так, з точки зору правового підходу операції з давальницькою сировиною – це цивільно-правові відносини між замовником та виконавцем при оформленні договорів про операції з давальницькою сировиною, спрямованих на отримання економічних вигод на основі виконання робіт з переробки давальницької сировини; з точки зору економічних відносин – форма організації процесу виробництва, що є поєднанням виробничого процесу між замовником та виконавцем в частині використання давальницької сировини з метою її переробки, отримання готової продукції та передачі останньої замовнику; з точки зору бухгалтерського обліку – це операції щодо попередньої передачі виконавцю давальницької сировини для їх наступної переробки (обробки, комплектування чи збагачення) на готову продукцію (з можливим отриманням супутньої продукції та зворотних відходів) незалежно від кількості виконавців, а також етапів її переробки за умови, якщо вартість давальницької сировини на кожному з цих етапів становить не менш як 20 % загальної вартості готової продукції [1].

Операції з давальницькою сировиною є особливим видом господарської діяльності, за яким одне підприємство (замовник) передає іншому підприємству (виконавцю) сировину, матеріали, комплектуючі для подальшої переробки (обробки, комплектування, збагачення чи використання). Законодавче регулювання відображення у бухгалтерському обліку таких операцій має ряд неузгодженостей. Тому облікова політика підприємств у частині операцій з

давальницькою сировиною повинна забезпечувати основні вимоги до ведення бухгалтерського обліку як у замовника, так й у виконавця.

Облікова політика – сукупність способів і прийомів ведення бухгалтерського обліку, вибраних підприємством індивідуально з урахуванням специфіки його діяльності, для забезпечення найбільш максимальних результатів діяльності [2].

На законодавчому рівні питання формування облікової політики підприємства регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та міжнародним законодавством, зокрема МСФЗ (IAS) 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки». У складі вітчизняних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку відсутнє окреме положення, яке б регламентувало порядок формування та реалізації облікової політики, а також контроль за її дотриманням.

У процесі формування облікової політики підприємства слід визначити склад суб'єктів її виконання, об'єкти та елементи такої політики, які вона повинна містити [3].

Таким чином, елементи облікової політики в частині операцій з давальницькою сировиною повинні містити ряд специфічних правил і положень для відображення таких господарських операцій в системі бухгалтерського обліку з метою найбільш повного інформаційного забезпечення управління і прийняття ефективних управлінських рішень щодо вирішення взаємовідносин між давальником сировини (замовником) та її переробником (виконавцем).

Найбільш важливим є погодження із замовником таких ключових питань облікової політики:

- методики бухгалтерського обліку прийнятої на переробку давальницької сировини, процесу її переробки та номенклатури продукції переробки давальницької сировини;
- переліку та складу статей та способів калькулювання продукції чи виконаних робіт з переробки давальницької сировини;
- методів та норм списання власної сировини на виробництво готової продукції на давальницьких умовах;
- порядку розподілу змінних і постійних загальновиробничих витрат на готову продукцію, виготовлену з давальницької сировини.

Література

1. Кіляр О. Р. Концептуальні передумови побудови бухгалтерського обліку операцій з давальницькою сировиною. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_1/statti/11.htm.

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

3. Іваненко В. О. Особливості обліку операцій з давальницькою сировиною Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2010. Вип. 7. С. 411-413.